

ลักษณะกฎหมายระหว่างประเทศ

โดยย่อ

รพีพัฒน์ศักดิ์

นักทอทยาน

เดือน ตุลาคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๑๖

พรอดไทลล

โรงพิมพ์กองตหุโทษ กรุงเทพฯ

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๑

คำนำ

ในย่อ กฎหมาย ระหว่าง ประเทศ ส่วนนี้ ยังมี ความบกพร่องอยู่มาก
เป็นต้น คือ พงษาดาร ของ ผู้ ซึ่ง ได้ ด้ ร้าง ขึ้น แต่ ความ เห็น ต่าง ๆ
ของ นักปราชญ์ นั้น ก็ ยังไม่ ได้ อธิบาย ให้ ปรากฏ แต่ หนึ่ง นั้น ก็
รู้ ดี ก ว่า ฉะนั้น ก็ ไม่ ได้ เป็น ผู้ ซึ่ง ขำ นาม ด้ อง แด่ ใน กฎหมาย
ส่วน นี้ เมื่อ ได้ บอก ผิด เหลือ เกิน อย่างไร นั้น จะ ด้ อง ขอ ะ โภย
ไว้ ครัง หนึ่ง แต่ ที่ ได้ เขียน มา นั้น ได้ หนึ่ง จำ เขียน แด่ ๒ พัก
เท่า นั้น เอง เพราะ เป็น การ ด้ วง แต่ คำ รา ที่ จะ อ่าง ดู ก็ ไม่ มี บริบูรณ์
ฉนั้น หวัง ใจ ว่า ภาย นำ จะ มี คน ซึ่ง ฉลาด กว่า ฉนั้น มา ด้ ोन นัก เรี้ยน ใน
ส่วน นี้ เพราะ ใน เมือง ไทย ก็ มี อาจารย์ ใหญ่ อยู่ คน หนึ่ง แล ด้

รพีพัฒน์ศักดิ์

นันทอุทยาน เดือน ตุลาคม วันโกสินทร์ศก ๑๑๖

ลักษณะ กฎหมาย ระหว่างประเทศ

กฎหมาย ตาม ขรรคมคา ที่ เข้าใจ กัน แปร ว่า ข้อ บังคับ ของ ผู้
ซึ่ง มี อำนาจ ใน ประเทศ เมื่อไม่ ประพฤติ ตาม ข้อ บังคับ นั้น แล้ว
ผู้ ซึ่ง เป็นใหญ่ ใน ประเทศ นั้น จะ เอา โทษ แก่ ผู้ นั้น

กฎหมาย ระหว่าง ประเทศ นั้น คือ ใน ระหว่าง ประเทศ ซึ่ง เป็น
ไม่ตรี กัน มี วิธ ที่ ประพฤติ การ แด กิริยา ต่อ กัน นาน มา นี้ การ แด
กิริยา ซึ่ง ได้ ประพฤติ ต่อ กัน นั้น ตกลง เป็น ยุติ จึง ได้ สัมมุติ กัน
ว่า เป็น ข้อ กฎหมาย แด วิธ ที่ ประพฤติ กัน นี้ มี คน ทุก ประเทศ ซึ่ง
นิยม ว่า ดี จึง เมื่อ แ่ไป ถึง ประเทศ ซึ่ง ไม่ เป็น ไม่ตรี ต่อ กัน

ได้ พุด ไว้ ว่า วิธ การ แด กิริยา หา ได้ เรียก ว่า กฎหมาย ไม่ เพราะ
เหตุว่า ตาม ที่ ได้ กล่าว ไว้ แล้ว ต้อง เป็น ข้อ บังคับ ของ ผู้ ซึ่ง มี อำนาจ
ใน ประเทศ ไม่ ทำ ตาม แล้ว จะมี โทษ

ก็ กฎหมาย ระหว่าง ประเทศ นั้น จะ เป็น กฎหมาย ฎา เมื่อ เป็น
แต่ กิริยา ความ ประพฤติ ต่อ กัน ไม่ มี ผู้ ใหญ่ นาย โท เป็น ผู้ บังคับ
บัญญัติ รักษา กฎหมาย นั้น ซึ่ง จะ กระทำ โทษ ประเทศ ซึ่ง ได้ ทำผิด
เพราะเหตุ ทั้ง นี้ ที่ เรียก ว่า กฎหมาย นั้น เป็น แต่ สัมมุติ กัน ว่า กฎหมาย
เท่า นั้น เอง

กฎหมาย ใน บ้านเมือง ใน ส่วน แ่ง คู่ ความ เป็น ราชฎร ทั้ง ๒ ฝ่าย
ฟ้อง ร้อง กัน เรียก สิ้นใหม่ เป็น ส่วน ที่ ทำ โทษ ใน อาญา เถ้า
บาง ที่ ก็ ระหว่าง ราชฎร บาง ที่ ก็ ระหว่าง อัยการ กับ ราชฎร สัมมุติ
ว่า ฝ่าย โจทย์ นั้น ฟ้อง ร้อง แทน แผ่นดิน แด ฝ่าย จำเลย นั้น ต้อง หา ว่า

ทำร้าย ต่อ แผ่นดิน โทษ ถึงจำคุก เขียน ประหารชีวิตร ปราบ เป็น พิณัย
คือโทษหนักกว่า แพ่ง ซึ่ง เป็น แต่ ดินใหม่ เพราะได้ ทำผิด ต่อ ราชฐ
คน หนึ่ง ใน ส่วน อาญา นั้น ทำผิด ต่อ ราชฐ ทั้งหมดโทษ จึงได้ หนัก

ในระหว่าง ประเทศ หาใช่ ระหว่างราชฐซึ่งเรียกว่าแพ่ง ฤฯ
แผ่นดิน พ้องราชฐซึ่งเรียกว่าอาญา กฎหมาย ระหว่างประเทศ นั้น
คือ ประเทศ ต่อ ประเทศ สมมุติ ว่า ประเทศ เป็น คน ๆ หนึ่ง

ความ แพ่ง ก็ ดี ความอาญาก็ดี เรามี โรงศาลที่จะไปฟ้องร้องได้
แต่ ใน ระหว่าง ประเทศ นั้น หา มี โรง ศาลไม่

ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยทางไมตรี

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย ๕ ประเทศ แด่ ประเทศ สิ้น ชีวิต

จะต้องกล่าวถึงเรื่องประเทศ แต่ก่อนนั้นจะต้องอธิบาย ว่า ประเทศ
นั้น คือ อะไร ? แปลว่า คนชาติ เดียว กัน ฤฯ หลายชาติ ต้อง รวบรวม
รวม การ งานไว้ ด้วย กัน มี ผู้ว่า การ เป็น สิทธิ ชาติ คือ เป็น ต้น
ประเทศเมืองไทย ซึ่งมีชาติไทยบ้างชาติลาวบ้าง อยู่ในอาณาสิทธิ์
พระบาท ส้มเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เมื่อ ได้ ๕ ๕ ประเทศ แล้ว มี ประเทศ หนึ่ง ประเทศใด
รับรอง ว่า ประเทศ นั้น เป็น ประเทศ ตาม กฎหมาย ก็วิธี ที่ จะรับรอง
นั้น ก็ มี หลาย อย่าง แต่ ขรรคมดาเมื่อประเทศอื่นได้ มาทำสัญญาไมตรี
ด้วย จึง เรียกว่า เป็นประเทศ อยู่ใน กฎหมาย

แต่ ใน ทวีป แอฟริกา เป็น ต้น มี คน ชาติ หลาย ชนิด เป็น หมู่
เด็ก ๆ กระจุก กระจาย มี ประเทศ ซึ่งได้ ไป ทำ สัญญา แก่ กัน
เหมือนกัน แต่ ความคิดโดยจริง นั้น ไม่ ค่อย นับ ถือว่า เป็น
ประเทศ อยู่ใน กฎหมาย แท้ แต่ ข้อที่ ได้ ทำ สัญญา ต่อ กัน แล้ว ต้อง
สันนิฐาน ว่า ได้ ยอม นับ ถือ เป็น ประเทศ แต่ ถึง กระจุก นั้น กัด
เมื่อ ชาติ นั้นไม่ได้ ประพฤติ ตน ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย ต่าง ประเทศแล้ว
ประเทศอื่น ๆ ไม่ จำ เป็น ต้อง ประพฤติ กิริยาดังชอบธรรม ตามกฎหมาย
จะ อ่าง คิว อย่าง เป็น ต้น เมื่อ ยับ กับ จีน รบ กัน พวก จีน ต้อง

หา ว่าได้ ฆ่า พวก ทหาร ยี่บูน ซึ่ง จับได้ ยี่บูน ร้อง ว่า จันไม่ควร
รับ ความ ชอบ ชนม ตาม กฎหมาย

ใน ประเทศ หนึ่ง ประเทศใด เมื่อได้ มี ขบถ ดังกรม ชนแล้ว
แต่ ยังหาอาจสามารถที่จะปราบ ปราบ การ จุกจก ในแผ่นดินให้ เรียบร้อย
ลงได้ ฝ่าย พวก ซึ่งได้ เป็น ขบถ นั้น จะขอให้ ประเทศอื่นรับรอง ว่า
ตัวเป็นประเทศใหม่ขึ้นได้ แต่จะต้องอยู่ในข้อบังคับ ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้

๑ ใน ระหว่างที่ ต่อ สู้ กันอยู่โดยแข็งแรงแล้ว ประเทศอื่น
ไม่ควร รับว่า พวก ขบถ นั้นเป็น ประเทศ ชนใหม่

๒ แต่เมื่อ เจ้า ฎา นายได้ ต่อ สู้ กับ ขบถไม่ ดันทัด เป็น แต่
คอยที่ ฎาต่อ สู้ กัน ย่อ ท้อไม่สู้กับการใหญ่แล้ว ประเทศอื่นมีอำนาจ
ที่ จะรับ ว่า พวก ขบถ นั้นเป็น ประเทศใหม่ ชน

๓ แต่ ประเทศ ซึ่ง จะ รับ นั้น ควร จะต้องมี เหตุ ซึ่งตนจำเป็น
ต้อง รับ เป็น ต้น คือเมื่อไม่ รับแล้ว การ ค้าขาย จะ ดำ เนินไม่
สะดวก เช่น อยู่ในเค็ดสะเตดีโน ทวีป อเมริกา เมื่อ พวก ข้างใต้เกิด
ขบถ ชน เมื่อ คฤศศ คักราช ๑๘๖๑ ใน สามเดือนเจ็ด มณฑลได้
แยก ออก ตั้ง นายหน้า ชน มี อำนาจ อัน ดิทธิ ขาด ครบ ถ้วน แต่ ได้
จัดทหาร ชนเพื่อจะรบ แต่ไม่มีชื่อ ดังใส่ง ว่าจะประ พฤติ ตนผิด ตาม
กฎหมาย แต่ ฝ่ายข้างเหนือ ออกประกาศ ไม่ให้ เมืองหนึ่งเมืองใดส่งเรือ
ค้าขายกับฝ่ายใต้ซึ่ง เป็น ขบถ คือปิดอ่าวเฉียดหมด (เรียกว่าบดกเขต)
อังกฤษเห็น ดังนั้น จึง รับว่า ฝ่าย ใต้นั้นเป็น ประเทศ ชน (ประเทศ
ฝ่ายใต้ภายหลังแล้ว) แต่ใน เรื่องเกาะคิว บาเดียว นี้ ซึ่งเป็นเมือง

ซึ่งอยู่ในประเทศ สเปน เกะกะคิดว่า ได้ขบถ ต่อ ประเทศ สเปน ๆ ไม่สามารถ จะปราบ ลงได้ จนเดี๋ยวนี้ พวก ขบถ ร้อง ขอให้ ให้นำ ๆ ประเทศ รับรองว่า เป็น ประเทศ ใหม่ ซึ่ง ใน เมืองอเมริกา ก็มี คนร้องที่จะให้ รัฐบาลของ คน รับว่า พวก ขบถ นั้นเป็นประเทศ ใหม่ มาก เพราะเหตุว่า เมื่อ สเปนไม่ อาจ สามารถ จะปราบพวก ขบถได้ แล้ว พวกอเมริกาไม่ควร จะ ยอม เสียหาย ในการ ค้าขาย

ข้อความ นี้เท่า นี้เอง ประเทศอื่นไม่มีอำนาจ ที่จะนับ ถือ แด่อดุ หนนโจรผู้ร้ายในเมือง แต่เมื่อเขาได้รับ ว่า พวก ขบถ นั้นเป็นประเทศ ใหม่ แล้ว พวก ขบถ นั้นไม่ เป็นโจรผู้ร้าย

เมื่อ พวก ขบถได้ ตั้ง ขึ้น เป็น ประเทศ แล้ว สัญญา ต่าง ๆ ซึ่งได้มี แก่นา ๆ ประเทศ ก่อน ขบถ ประเทศ ซึ่ง ตั้ง ขึ้นใหม่ นั้น ยัง ต้อง อยู่ใน ข้อ บัง คับ คือ ข้อ สัญญา ซึ่งพุดถึง เรื่อง ซึ่งเกี่ยว ดอง ใน เขตแดนซึ่งแยกออกไปนั้น แต่ข้อ สัญญา ส่วน ตัวของ ประเทศเดิมนั้น ไม่เกี่ยวข้องด้วย แต่ในการ เรื่อง นี้เป็นการ เคียดอบคุดม มาก

เมื่อประเทศ หนึ่ง ประเทศใด ได้ ตั้ง ชีวิต คือ เป็น ต้น มี คนอื่น เขามา รับได้ เป็นเมือง ขึ้น อำนาจ ฤ ๆ นำที่ ตาม สัญญา นั้น ต้อง มอบไว้ ในประเทศ ซึ่งได้รับได้ แต่ตาม จริง นั้น เมื่อเป็นอำนาจ อันชอบธรรม ประเทศ ซึ่งได้รับได้ นั้นเป็น ผู้ใช้ อำนาจนั้นแทน แต่ใน นำที่ ไม่เป็นไป เสมอ เป็นต้น คือ เมื่อ ฝรั่ง เคสได้ รับเอาเกาะ มาดากัสกา ฝรั่ง เคสไม่ ยอม ทำตาม ข้อ สัญญา เรื่อง กงสุล ข้าราชการ (เรียกว่า เอก สตรา เทร์ตอเรีย แอน ริคกี)

แต่ใน เรื่องเงิน คือได้ เป็นหนี้ ประเทศ ซึ่ง ตั้ง ขึ้นนั้นต้อง ใช้ แทน

หมวดที่ ๒๓

ว่า ด้วย อาณา เขตของ ประเทศ

อาณา เขตของ ประเทศนั้น คือ เขต ซึ่ง ตัวได้ ปกครอง

วิธี ที่ ประเทศหนึ่ง ประเทศใด จะได้ อาณาเขตใหม่ นั้น อย่าง หนึ่ง เรียกว่า จับจอง เอา ที่ ซึ่งไม่ มี คน อยู่ ฤๅ ที่ ซึ่งไม่ มี ประเทศหนึ่ง ประเทศใด เป็นเจ้าของ แต่ ที่ จับจอง นี้ ต้อง มีอำนาจ ปกครอง อยู่ เขา จึง จะ นับว่า ได้ จับจอง (ความคิดใน เรื่อง จับจอง นี้ เขา กฎหมายโรมัน มาใช้)

ในเรื่อง นี้ มี สัญญา ต่าง ๆ ใน ทวีปยุโรป แต่ ประเทศ ซึ่ง อยู่ใน ทวีปยุโรปกับอเมริกา ซึ่ง ได้ หนึ่ง พร้อมกัน ที่ เมือง เบอดิน คักราช ๑๘๖๕ มี ข้อ สัญญา ว่า ถ้า ประเทศใด ประเทศหนึ่ง ด้วย กัน ใน นั้น แล้ว จะ จับจอง ที่ ใน ทวีป แอฟริกา ต้อง บอก แก่ กัน ให้ รู้

แดน ค่อแดน ในระหว่าง ประเทศนั้น กระกัน โดย ที่ ชัด เด่น ในแผนที่ ก็ มี แม่น้ำ เป็น เขต ก็มี เมื่อ แม่น้ำ นั้น เรือ เดินไม่ได้ แล้ว เขตต้อง อยู่ กวาง ในระหว่าง แม่น้ำ เมื่อ แม่น้ำ นั้น เรือ เดินได้ แล้ว ต้อง เอา ร่อง น้ำ เป็น ประมาณ (เรียกว่า ทัด เวก) เมื่อ เขตแดน เป็น เขา ไป แล้ว ช่อง น้ำ ไหล เป็น เขตแดน (เรียกว่า วอดเตอร์ ดี ไวต์)

เมื่อ แม่น้ำ เป็น เขตแดน แล้ว ประเทศใด ประเทศหนึ่ง จะ ห้าม ไม่ให้ เรือ เดินได้ ฤๅไม่ ไม่ ตกตงกันแน่ มี สัญญา ระหว่าง นา ๆ ประเทศ ใน ทวีปยุโรป อยู่ อันหนึ่ง ซึ่ง ประชุมกัน ที่ เมือง เวียนนา เมืองหลวง แห่ง ประเทศ ออสเตรีย ตก ตงว่า เมื่อ แม่น้ำ เป็น เขตแดน ฤๅ เมื่อ เดิน เดย

ไปถึง ประเทศ อื่น ไม่ให้ ประเทศใด ประเทศหนึ่ง บิดแม่น้ำ นั้น ต่อมา ๆ ประเทศ แต่แม่น้ำใหญ่ ๆ ใน ทวีปยุโรป นั้น มัก จะตก ลงกัน เป็น ส่วน ทะเล จะ เป็นอาณา เขตได้ ฤาไม่ เมื่อ ก่อน นี้ มี ประเทศ ต่าง ๆ อ้าง ว่า ทะเล นั้น ๆ เป็น ของ ตัว แต่ไม่ ค่อย มีใคร รับรอง แต่ เดียว นี้ ไม่มีใครอ้าง ว่า ทะเล เป็น ของใคร เพราะเหตุว่าตามที่ได้ กล่าวมาแล้ว ไม่มี ประเทศ ใดใด อาจ สามารถที่จะ คุม ครองมหา สมุทรได้ จึง เป็น ดังนี้ ทะเล เป็น ของ ประเทศ นั้น นับ ตั้งแต่ ผัง ออกไป ได้ ๓ ไมล์ คือ เขต ซึ่ง ผัน จะยัง ออกไป ได้ แต่ ผัน เดียว นี้ ยังได้ โกด กว่า นั้น บาง ที่ หนา ๆ ประเทศ จะอ้างว่า อาณา เขต นั้น เกินกว่า ๓ ไมล์ ออกไป

อาณาเขต ซึ่งไม่ เป็น ที่ ดิน คือเรือรบ จะ จอด ฤา จะเดิน อยู่ ที่ ไหน ๆ ก็ดี ก็ เป็น พระราช อาณา เขต ของ ประเทศ นั้น เรือ ค้า ขาย ซึ่ง ชักธง เป็น อาณา เขต ของ ชน นั้น ใน ส่วน ที่ จะ ชำระความ ระหว่าง คน ซึ่ง อยู่ ในเรือ เมื่อ เวลาเดิน อยู่ ในทะเล

หมวดที่ ๓

ว่าด้วย อำนาจ ของ ประเทศใน เขตแดน

๑ อำนาจ ที่ จะตั้ง คนฤา ผู้คน ขึ้น เป็น เจ้า ฤา เป็น นาย มี อำนาจ อันสิทธิ์ ชาติ ตาม แต่ ประเทศ นั้น จะเห็น สมควร อำนาจ ซึ่ง จะ ตั้ง อยู่ เป็น ประเทศ คือ

จะให้ อำนาจ ปก ครอง ประเทศ นั้น อย่างไร อย่าง หนึ่ง ตาม แต่ ประเทศ จะเห็น สมควร ประการ หนึ่ง พระเจ้า แผ่นดินองค์ เดียว มี อำนาจ อันสิทธิ์ ชาติ (เรียกว่า แอบสตุลมอนน ก็) คือเมืองไทย,

เมืองจีน, เมืองรัสเซีย, เปนต้น ประการที่สอง พระเจ้าแผ่นดิน
 มีที่ปกครอง ทั้ง ๒ อย่าง รวมกัน จึงมีอำนาจสิทธิ์ขาด (เรียกว่า
 ตีมิตเค็ด มอนนิก) เปนต้น คือ เมืองอังกฤษ เมือง ฮอลแลนด์ เมือง
 อิตาลี เมือง สเปน เมืองโปรตุเกส เมือง ยิบูน เมืองเบดเยียม
 เมืองเดนมาร์ก เมืองกรีก เมืองชอตันดา แต่เมืองไทยในเวลา
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่อยู่ ประการที่สาม ราษฎร
 คงกันเองขึ้นว่า การสิทธิ์ขาดแทนราษฎร ผู้ซึ่งได้รับตำแหน่ง
 นั้น เรียกว่า เปรสิเดน อำนาจสิทธิ์ขาดอยู่ในราษฎร จะคงเมื่อไร
 จะเลิกเมื่อไรได้หมด (เรียกว่า รีบับติก) คือ ประเทศฝรั่งเศส
 เปนต้น ประการที่สี่ (เรียกว่า คอนเฟเดอเรชัน) คือ ประเทศ
 หลายประเทศรวมกันตั้งนายแต่ที่ปกครองอันหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจ
 บังคับบัญชาประเทศซึ่งได้รวมอยู่ในนั้น คือ อยู่ในเค็ดเคต ฮอฟ
 อเมริกา, สวิตเซอร์แลนด์ แต่เยอรมัน คณะประเทศที่ได้รวมกัน
 นี้มีอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้หมดในกิจของตน เว้นแต่จะได้
 สัญญากันไว้ ยกอำนาจให้แก่เจ้าฤาษาย ซึ่งครอบครองทั้งหมด
 ๒ อำนาจที่จะทำอะไรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในประเทศนั้น
 มีเก็บภาษีแต่เพิ่มทหารฤาษย กฎหมายบังคับราษฎร เปนต้น ซึ่ง
 ประเทศอื่นไม่มีอำนาจจะร้อง
 ๓ คนต่างประเทศในเวลาที่อยู่ในประเทศหนึ่งประเทศใด ซึ่ง
 จะไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชานั้นคือ พระเจ้าแผ่นดินต่างประเทศ
 ซึ่งได้เสด็จมาประพาศแต่กองทัพเมืองอื่น แต่ทูตที่ว่าไม่ได้

อยู่ใน ข้อ บังคับ ของ ประเทศ นั้น ๆ เรียกว่า อำนาจ เอกสิทธิ์ เตรี
 เทอเรีย แอนดิกซ์ แต่เมื่อ พระเจ้า แผ่นดินได้ อยู่ใน ประเทศใดโดย นอก
 นำที่ เรียกว่า เป็น คน ธรรมดา (คือ อิน ซอก นิโต) ดู เหมือน ว่า
 จะ ต้อง อยู่ใน บังคับ เขา แต่อย่างไร ก็ดี เมื่อได้ ไปโดย นำที่ พระเจ้า
 แผ่นดิน ฤฯ มิ ไซ้ ไม่มี อำนาจ ที่จะ ปกครอง โจร ผู้ร้าย ฤฯ กระทำ โทษ
 ผู้ร้าย ใน อาณาเขต ของ เขา แต่ เขา มี อำนาจ ที่จะ ไล่ ออก ไล่
 จาก อาณาเขต ได้

หมวดที่ ๔

ว่า ด้วย เรื่อง ทศ

๑ ประเทศไม่ มี อำนาจ ที่จะ ชำระ ทศ ได้ ใน ความ อาญา แต่
 ไม่มี อำนาจ ที่จะ จับกุม เมื่อได้ ทำ ผิด อย่าง หนึ่ง อย่างใด แล้ว
 เป็น นำที่ รัฐบาล ที่จะ ขอให้ เขา เรียก กลับ ไล่ แต่ ใน เรื่อง ความ
 แพ่ง ก็ดี ไม่ ปรากฏ ว่า จะ ออก หมายถึง เขาได้ ฤฯ ไม่ แต่ ส่ง ไล่
 ว่าไม่ ได้ เพราะ เหตุว่าไม่ มี อำนาจ บังคับ

๒ มี ข้อ ซึ่ง ยัง เกี่ยว กัน อยู่ ว่า เมื่อ ทศ นั้น ได้ กระทำ โจร กรรม
 อิน ร้ายแรง ประเทศ จะ มี อำนาจ ที่จะ จับ ตัว ไว้ ใน ระหว่าง ที่ รัฐบาล
 ทั้ง ๒ จะ พด กัน ได้ ฤฯ ไม่? คือ เมื่อ ปี ๑๗๑๗ เคาน์ กิณ เดน เบิก,
 ทศ เมือง ลักเตน ซึ่ง ประจำ อยู่ ที่ เมือง อังกฤษ ได้ ไป ช่วย คิด ขบถ
 ต่อพระเจ้าแผ่นดิน อังกฤษ ๆ หา ได้ ไล่ ออก ไล่ ไม่ จับตัว ไว้ แล้ว ปล่อย
 ถึง กระนั้น ก็ ได้ มี คำร้อง ขึ้น บ้าง แต่ เมื่อ ปี ๑๗๑๘ ทศ เมือง สเปน
 ที่ ประจำ อยู่ เมือง ปาร์ค คิต ขบถ ฝรั่งเศส ได้ จับ ไว้ แล้ว ปล่อย
 เหมือน กัน แต่ ใน คราว หลัง นี้ ไม่ ได้ มี ใคร ร้อง เคย

๓ ข้อที่ไม่ได้อยู่ในบังคับนั้น เมื่อแผ่ไปถึงพี่น้องลูกเมีย
 ทุกคนที่ทำราชการอยู่ด้วยกันทุกคนจ้างของทุกคน ก็ถือ
 กันโดยมากว่าฟ้องร้องไม่ได้ เว้นไว้แต่ได้ได้อุญาตของทุกคน
 แต่ในเมืองอังกฤษ เมื่อคนขับรถของทุกคนอเมริกาได้ไปวิวาท
 กับคนอื่นเข้า อังกฤษได้จับตัวไว้ชำระ

๔ บ้านทุกคนประเทศไม่มีอำนาจที่จะให้โปลิศเข้าไปค้นเข้าไป
 บ้านเมื่อเขาไม่ยอม แต่ทุกคนไม่มีอำนาจที่จะตั้งศาลในนั้นอย่างเดียวกัน
 กับกับเปนอาณาเขต

๕ ในทวีปยุโรปทุกคนไม่มีอำนาจที่จะคุมครองพวกโจรฤาพวก
 ขบถแต่ทวีปเอเชียทำกันบ่อย ๆ

๖ ศาลไม่มีอำนาจที่จะเรียกทุกคนมาเป็นพยาน เว้นแต่เขาได้ยอม

๗ เก็บภาษีทุกคนไม่ได้

ในประเทศหนึ่งประเทศใด ซึ่งได้มีสัญญา ยอมอนุญาตให้เขา
 บังคับคนของเขาเองในประเทศแล้ว ต้องทำตามสัญญานั้น ในเมือง
 ไทยมีสัญญาอย่างนี้ทั้งนั้น เว้นไว้แต่จีนแต้ยั้ง (ให้ดู
 หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี)

ประเทศมีอำนาจที่จะจับปกครองคนซึ่งมาพึ่งบารมี โดยที่
 ได้ทำผิดในประเทศอื่น เมื่อเปนความผิดในข้อราชการ ไม่ต้องส่ง
 ตัวให้ประเทศนั้น แต่ในเรื่องความอาญาต้องดูกฎหมายธรรมดา
 ว่าศาลของเราจะรับชำระคนซึ่งได้กระทำโจรกรรมนอกอาณาเขต
 ฤาไม่ เมื่อรับแล้ว เขาฟ้องในศาลเราได้ แดบางที่มีสัญญาค่อกัน

โปรตุเกส แต่ตามกฎหมาย ฝรั่งเศส พ่อเป็นชาติไร ลูกต้องเป็นชาตินั้น
ที่ได้กล่าวมานี้ เป็นธรรมเนียมในทวีปยุโรป

ในทวีปเอเชียคนที่ไม่ได้เป็นฝรั่ง ถือกันว่า เกิดที่ไหน เป็นชาตินั้น
ลูกไม่ มี พ่อ มี แม่ คือ เมื่อ พ่อ กับแม่ไม่ได้เป็น ผัวเมีย กัน ตาม
กฎหมาย ถือ กันว่า ลูกนั้น ตามชาติแม่ แต่ในประเทศอังกฤษ ประเทศ
เดียว คน ชนิด นั้น นับว่าไม่มีพ่อไม่มีแม่ เมื่อเกิดในเมือง อังกฤษ แล้ว
นับว่า เป็น คน อังกฤษ

หญิง ซึ่งได้แต่งงาน กับ คน ต่าง ประเทศ เปลี่ยน ชาติ เป็นชาติผัว
ถ้วนไว้ แต่เมือง อเมริกา ผู้หญิง อเมริกา แต่งงาน กับคน ต่าง ประเทศแล้ว
ประเทศ อเมริกา ยัง ถือว่า เป็น คน อยู่ใน ปก ครอง นั้น แต่ เมื่อ คน
อเมริกา แต่งงาน กับ หญิง ต่าง ประเทศ หญิง ต่าง ประเทศ เป็น คน
อเมริกา

เปลี่ยน ชาติ (เน็ด เซอ แดตไลเซชั่น) คือ คนต่าง ประเทศร้อง ขอ
จะเปลี่ยน ชาติ เป็น ชาติ อื่น การ ที่ ประเทศ ต่าง ๆ อนุญาต เปลี่ยน
แปลก กัน มาก มี คำ เงี้ยง กัน อยู่ คำหนึ่ง ว่า คน จะขอ ร้อง เปลี่ยน
ชาติได้ ฤาไม่ ประเทศ ของ ตัว นั้น จะ ต้อง ยอม ฤาไม่ ยอม แต่
เดี๋ยว นี้ ยอมให้ เปลี่ยน ทั้ง นั้น แต่ ต้อง กระทำ ตาม ข้อ บังคับ ต่าง ๆ
หลาย สิ่งหลาย อย่าง เป็น ต้น คือ ต้อง อยู่ใน เมือง เขา มีกำหนด ปี

แต่ เมืองเยอรมัน นั้น ไม่ ยอมให้ คน ของ ตัว เปลี่ยน ชาติ เมื่อคน
นั้น ยังไม่ได้ เป็น ทหาร

ฝรั่งเศส ยอมให้ เปลี่ยน ชาติ แต่ แม้ ว่ามา ทำ คัก แก่ เมือง

ฝรั่งเศส แล้ว โทษ ถึง ตาย

ประเทศหนึ่ง ประเทศใด ก่อนที่จะยอมให้คนต่างประเทศเข้าใน
 ชาติเขาแล้ว มีข้อบังคับเข้มงวด เพราะเหตุว่าในทวีปยุโรป
 คนต่างประเทศมีอำนาจอันชอบธรรมน้อยกว่าคนในเมืองเมื่อ
 ยอมให้เปลี่ยนแล้ว ก็เป็นเพิ่มอำนาจอันชอบธรรมนั้นให้ แต่คน
 ต่างประเทศนั้นอยู่ในอำนาจบังคับบัญชาเขาทั้งสิ้นแล้ว ไม่มี
 เอกสิทธิ์ เกร็ดข้อ เรียกรักษาไว้แต่เมืองเตอร์ก็

อนึ่งเมื่อประเทศใดยอมให้คนเปลี่ยนชาติโดยง่ายแล้ว นับ
 กันว่าเป็นกิริยาไม่ดี เช่นเมื่อเมืองเยอรมันได้ๆ เมืองแฟรงเฟิร์ตแล้ว
 ราษฎรในเมืองนั้นเปลี่ยนชาติเป็นคนสวิสเซอร์แลนด์ เพื่อที่จะ
 เห็นเป็นทหารเยอรมันจับตัวเนรเทศหมดทุกคน เมืองสวิส
 เซอร์แลนด์รับว่าเขาทำถูกแล้ว

เมื่อพ่อเปลี่ยนชาติ บางเมืองก็นับว่าลูกซึ่งยังมีอายุต่ำกว่า ๒๓
 เปลี่ยนชาติด้วย บางเมืองก็ไม่นับ เว้นแต่เมื่อเด็กนั้นโตขึ้น
 แล้วจะได้ขออนุญาตเขา

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเรือแลสัตว์

ได้กล่าวไว้แต่ๆว่า เรือสินค้าซึ่งไม่เป็นเรือรบ เมื่อเวลา
 เดินอยู่กลางทะเลนั้นเป็นพระราชอาณาเขต แต่จะเรียกว่าอาณา
 เขตแต่ยังไม่ได้ไม่เหมือนเรือรบ เพราะเหตุว่าบางครั้งคือเวลา
 คึกสงครามเป็นต้น ตามที่ได้กล่าวภายหลังข้างท้ายนี้ เมือง
 อื่นมีอำนาจที่จะตรวจเรือนั้น เป็นอาณาเขตแต่เพียงนี้เท่านั้นเอง

คือเมื่อผู้หนึ่งผู้ใดในเรือนั้นได้กระทำตะเมิด กฏหมาย ต้อง นับว่า
ได้กระทำในที่ดินในอาณาเขตของธง

สลัดนั้นคือโจรผู้ร้ายซึ่งได้มาโดยทางทะเล เพื่อจะได้ตั้งชิงของ
ตามธรรมดา สลัดนั้นนับว่าอยู่ในบังคับประเทศใด เพราะเหตุ
ฉะนั้นประเทศใด ๆ ก็ดี มีอำนาจที่จะทำโทษได้หมด (เช่น)

(ก) เมื่อปี ๑๘๗๓ พวกขบถเมืองสเปน (เรียกชื่อว่าขบถ
คาทอลิก) ได้ตั้งเอาเรือรบไปได้ รัฐบาลเมืองสเปนประกาศให้หน้า
ประเทศทราบ ว่าคนพวกขบถนี้เป็นสลัดใครจะทำโทษก็ได้ ประเทศ
อื่นๆ ในทันทีนั้น ออกคำสั่งบังคับเรืออย่าให้ทำร้ายต่อพวกขบถ
นี้ นับว่าเป็นสลัด เพราะเหตุว่าพวกขบถหาได้กระทำโจรกรรมไม่

(ข) เมื่อปี ๑๘๗๗ พวกขบถเมืองบิรูได้จับเรือรบหัดกาถัน
ออกไปทะเล พบเรืออังกฤษเข้าท่าหนึ่งแย่งเอาถ่านเสียหมด เรือ
รบอังกฤษเข้ารบไม่ทันแพ้ชนะ เรือหัดกาถันเมืองบิรูมีคำร้องแต่
อังกฤษถือว่าแม่ทัพเรือของตัวได้ทำถูก เพราะพวกขบถนั้นได้
กระทำโจรกรรม

ในที่สุดต้อง มีเจตนาที่จะทำร้ายจึงเรียกว่าสลัด

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยอำนาจซึ่งจะป้องกันตัว

เมื่อปี ๑๘๓๘ มีพวกขบถเตรียมตัวอยู่ในแดนอเมริกาจะเข้ามา
ในอาณาเขตอังกฤษ คือประเทศคานาดา ทหารอเมริกาไม่กล้า
ปราบปราม พวกขบถ ทหารอังกฤษจึงได้ยกเข้าไปปราบในแดน

อเมริกา ทำลาย เรือ ของ ข เถ ชื่อแคโรไลน์ เดีย อเมริกา ก็ ยอมรับว่า
 เมื่อได้ กระทบ ดังนี้ โดย ที่ จะ บังคับ ร้าย อันใหญ่โต ซึ่ง จะ ตกมา
 หนัก ที่ ก็ พอ ฟัง ได้ อังกฤษ ตอบ ว่า ไม่ มี เวลา ที่ จะ บอก รัฐบาล อเมริกา
 อีก เรื่องหนึ่ง เมื่อปี ๑๘๖๗ อังกฤษ ได้ ส่ง ทพ เรือ ไป ที่ ประเทศ
 เดนมาร์ก เรียก เขา เรือ รบ ของ เดนมาร์ก นั้น มา ไว้ ใน มือ หมด
 เพราะ ทราบ ว่า ฝรั่งเศส จะ ไป เขา เรือ นี้ มา รบ อังกฤษ

ตาม คดี อย่างนี้ เขา วินิจฉัย ว่า ประเทศ หนึ่ง มี อำนาจ ที่ จะ ทำ ผลิต
 กกฎหมาย บ้าง เด็ก น้อย เมื่อ จำ เปน ที่ จะ ต้อง บังคับ กัน คดี โดย หนัก

หมวดที่ ๘

ว่าด้วย อินเตอร์เวนชั่น

อินเตอร์เวนชั่นนั้น คือ เมื่อ ประเทศ ๒ ประเทศ จะ ได้ กระทบ อะไร
 ต่อ กัน มี ประเทศ อื่น สอด เข้า มา ห้ามปราม ฤ พุด ใน เรื่อง นั้น เพื่อ ที่ จะ
 ไม่ ให้ ทำ อะไร อย่างใด อย่างหนึ่ง ซึ่ง เปน ที่ เสีย หาย ฤ ซึ่ง จะ เปน ที่
 เสีย หาย นำ กัด ต่อ เขา

เมื่อ ใน ประเทศ หนึ่ง เกิด จุลตจตุล จะ เบียดเบียน กระทบ ทรัพย์สิน เปน ต้น
 เมือง หนึ่ง เมืองใด จะ เข้า มา อินเตอร์เวนได้ ฤ ไม่ เมื่อ ก่อน ๑๐๐ ปี
 นี้ ขึ้น ไป คน มี คน คิด ว่า ได้ มาก แต่ ใน สมัย นี้ เขา หา ได้ ถ้อย ว่า แผ่นดิน
 เปน ทรัพย์สิน ของ พระเจ้า แผ่นดิน ไม่ เห็น เปน ว่า พระเจ้า แผ่นดิน นั้น
 เปน ประธาน ของ ราษฎร เมื่อ ราษฎร จะ เกิด ขบถ เบียดเบียน ประธานา
 ธิปัตย์ ประเทศ อื่น ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ เข้า มา อินเตอร์เวน โดย เหตุ นั้น

อย่าง เดียว

หมวดที่ ๙

ว่า ด้วยเอเยนค์ ของ ประเทศ ซึ่ง มี อำนาจ พด แทน ประเทศ
คือ เสนาบดี กระทรวงต่างประเทศ, ทูต, นายทัพฎานายทหาร,
ข้าหลวง ตัง ชัน เฉพาะ นำที่ นัน

เมื่อ ประเทศ หนึ่ง ได้ ตัง ทูต ชัน ประเทศ ซึ่ง จะ ไป ประจำ มี อำนาจ
ที่ จะ ไม่ รับ คน นั้น เป็น ทูต ได้ แต่ ต้อง มี เหตุ สำคัญ (เช่น)

(ก) เมืองอังกฤษ ไม่ยอม รับทูต ไปป์ เพราะกล่าว ว่า ไปป์ ไม่ได้
เป็นพระเจ้าแผ่นดินเป็นแต่ พระ แด ไปป์ ไม่ยอม รับ ทูตเยอรมันชื่อ โสเฮดโต
เพราะ เป็น พระ ราชาคณะ ซึ่ง มี อำนาจ ว่า การใน ที่ ว่าการ ของ ไปป์

หมวดที่ ๑๐

ว่า ด้วย ยศ ทูต

ทูต นั้น ยศ ผิด กัน คือ (๑) เอม แบ็ตลีเตอร์ แดเดเกด (คือทูต
ของ ไปป์) ต้องเป็นพระ แด ส่งไปเมืองที่นับถือ เอมแบ็ตลีเตอร์ คือทูต
แทน พระ องค์ พระเจ้า แผ่นดิน

๒ เรียกว่า เอนวอย แด มินิสเตอร์ คือ เป็น ทูต ของ รัฐบาล แต่
เอนวอย กับเอมแบ็ตลีเตอร์ นั้น เคียว นัน คล้าย กัน แด้ว

๓ มินิสเตอร์ ประจำเมือง

๔ ซาเยตาแพ คือ ผู้แทน ทูต

วิธี ตัง ทูต นั้น ต้อง มี หนังสือ ตัง เรียกว่า ครีเดนชัน

ประเทศ มีอำนาจ จะได้ที่ ทูต ของนา ๆ ประเทศ เดี่ย เมื่อทูต นั้น
 ได้ทำ นอก นาที้ คือ สอด เข้ามา ทำการ ซึ่งไม่ เกี่ยว ซ้องแก่นา ๆ ประเทศ
 เมื่อ ประเทศทั้ง ๒ มีศึก สงคราม ต่อกัน ประหนึ่ง ส่งทูตไป ประเทศ
 อื่น ประเทศ ซึ่งเปน ซ้ำคึกกัน จับไว้เมื่อเข้าเขตของคน ดูเหมือนจะ
 ไปได้ เบน ต้น คือ เมื่อ ปี ๑๗๔๔ อังกฤษ กับ ฝรั่งเศสเปน คึก ต่อกัน
 ฝรั่งเศส ส่งคน ชื่อ เบตซัด เบน ทูตไปเมืองเยอรมัน แต่ทูตคนนั้นเดิน
 ผ่าน อาณา เขต อังกฤษไป อังกฤษ จับไว้ก็ไม่ได้มี ปากเดียว

หมวดที่ ๑๑

ว่าด้วย เรื่อง ทหาร

นาย ทหาร มีอำนาจ พดแทน รัฐบาลได้ เมื่อเวลา ทำการ งาน ฤา
 เบน สัตว์อยู่ กับ ฝ่าย โน้นเปน ต้น
 ผู้ถือ หนังสือ ของ ทูต มีอำนาจ ที่ จะไม่ให้ ใคร ค้น ตัวได้
 เมื่อไม่ มี คึก

กงสุล นั้น คือเปน ผู้ดูแล คนแต่ ทริพย์ ของเมือง ตัว ไม่ มี อำนาจ
 เหมือน ทูต แต่ไม่ได้ เบน ผู้ซึ่ง จะพดแทน ประเทศของตัวได้ วิธีตั้ง
 กงสุล นั้น คือเอาหนังสือ ตั้งไปให้ประเทศ นั้น ๆ ต้อง รับ รอง ก่อน
 จึงจะเปนได้ ที่ รับ รอง นั้นเรียก ว่าได้ ให้เวกส์เคเดเตอร์ กงสุลตาม
 ขรรคมตา ต้องอยู่ ในบังคับ ปัญหา กฎหมายไม่เหมือน ทูต แต่ ประเทศ
 ไม่ มี อำนาจอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ จะทำให้ กงสุล นั้น ขาดราชการได้

หมวดที่ ๑๒

ว่า ด้วยเรื่อง ทำ หนังสือ สัญญา

ทำหนังสือ สัญญาในระหว่างประเทศ คล้ายกัน กับทำหนังสือ สัญญา
ธรรมดา แต่ว่าหนังสือ สัญญา ระหว่าง ประเทศนั้น เมื่อ ต้องทำ โดย ช่ม
ชื่นแล้ว ยังใช้ ได้ อยู่ แต่ เมื่อ ฝ่าย โนน หน่อ โกง แล้วไม่ เปน สัญญา
เปน ต้นคือเอา แผนที่ ปดอม มาให้ กะ เซตร แคน

สัญญา ระหว่าง ประเทศ นั้น เมื่อได้ ลง ชื่อแล้ว ยัง ต้อง มี รับ รอง
อีก ช่นหนึ่ง จึง จะเปน สัญญา เรียกว่า แรคไฟ เกชั่น ฤฯ แรคไฟ แลเมื่อ
จะไม่ รับ รอง แล้ว ต้อง มี ชื่อ สำ คัญ ช่น อ่าง

หมวดที่ ๑๓

ว่า ด้วย การ ที่ ตก ลง ข้อ เถียง กัน ระหว่าง ประเทศ ไม่ ถึง เปน คัก ดัง คราม กัน

๑ คือ ตั้ง อนุญาโตตุลาการ เรียกว่า อาบิเตรชั่น แล การ ที่ จะ
ตั้ง อนุญาโตตุลาการ นั้น ต้อง มี สัญญา กำหนด อำนาจ แล เรื่อง เมื่อ
ได้ ตัดสิน แล้ว ต้อง ทำ ตาม เว้นไว้ แล ตุลาการ จะได้ กระทำ เกิน อำนาจ
ฤฯ ได้ หน่อ โกง รับ สิบบน

๒ วิตอชั่น คือ ประเทศ หนึ่ง ได้ ทำ สิ่ง ซึ่ง เปน ร้าย ประเทศ อีก
อัน นั้น ได้ ทำ ตอบ แทน บ้าง แล การ ที่ ตอบ แทน นี้ ไม่ ผิด กฎหมาย ฤฯ
สัญญา เปน ต้น คือ เมือง หนึ่ง ช่น ภาชี เพื่อ ที่ จะ ไม่ ให้ ของ ๆ อีก
ประเทศ นั้น เข้า มาก เกิน ไป เมือง อื่น นั้น ช่น ภาชี ตอบ แทน ได้

๓ ริไปรซัด คือ ทำ ตอบ แทน โดย ที่ ผิด สัญญา ฤฯ ผิด กฎหมาย
คือ เมื่อ ประเทศ หนึ่ง ได้ ทำ สิ่ง ซึ่ง เปน ร้าย ประเทศ นี้ รับ ทรัพย์

สมบัติของ ประเทศนั้นไว้, ที่เรียกว่า เอนบาโค นั้น แปลว่า
 กักเรือ แล ดิน ค้ำ ค่าง ประเทศไว้

๕ มดอกเซด ไม่ถึง รมกัน ที่ เป็น ครั้ง ที่ หนึ่ง นน เมือ ปี ๑๘๒๗
 อังกฤษฝรั่งเศสรัสเซีย ได้ส่งเรือไปปิด อ่าวเมือง คริก แต่เมื่อปี ๑๘๘๔
 ฝรั่งเศส มดอกเซด เกาะ ฟอโมซา แต่ร้องว่าไม่ได้เป็น ค้ำ กัน
 ขอให้อังกฤษ ขาย ถ่านให้ เรือ รม ตน อย่าง ธรรมดาใน เขตตามไม้ตรี
 ทั่วไป อังกฤษไม่ยอม

มดอกเซดในที่สุดเช่น นั้น นั้น คือ นา ๆ ประเทศใน ทวีป ยุโรป ได้
 ด้อม เกาะคริต ของเตอร์ก

ส่วนที่ ๒ ว่า ด้วยทาง สงคราม

หมวดที่ ๑๔

ว่า ด้วย เวลา คิก สงคราม ระหว่าง สัตว์

๑ มี ข้อ เถียง ว่า ก่อน ที่ เปน คิก สงคราม กัน นั้น จะ ต้อง ออก
ประกาศ ว่า เปน คิก สงคราม ฤๅไม่ จะ พด เขา เปน แน่ นอน ไม่ ได้
เพราะ บาง ที่ ก็ ได้ ทำ บาง ที่ ก็ ไม่ ได้ ทำ เมื่อ ครั้ง โบราณ เขา ส่ง คน ไป
ทำ กัน ก่อน แต่ ใน สมัย นี้ แม้ ว่า จะมี ประกาศ กัน แล้ว ก็ มี ภาย หลัง
ที่ ได้ ต่อ สู้ กัน เปน ต้น คือ เมื่อ ยี่ บุน กับ จีน รบ กัน ยี่ บุน ได้ ยิง
เรือ เกาซิง ล่ม เสีย ก่อน ที่ ตัว ได้ ประกาศ

แต่ เมื่อ ปี ๑๘๗๐ เมื่อ ฝรั่งเศส กับ เยอรมัน รบ กัน นั้น ฝรั่งเศส ได้
มี หนังสือ บอก ไป ยัง เยอรมัน ว่า จะ รบ

๒ เมื่อ ประเทศ ๒ ประเทศ ได้ เกิด รบ กัน ขึ้น แล้ว สัญญา ระหว่าง
กัน ต้อง อพยพ ไป ใน ระหว่าง นั้น

๓ แต่ ดู เปน ตก ลง ว่า เมื่อ เปน คิก สงคราม กัน แล้ว ประเทศ
หนึ่ง ประเทศ ใด ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ กัก ขัง ราษฎร ต่าง ประเทศ ใด ได้
ควร ต้อง ประกาศ บอก ให้ เขามี เวลา ที่ จะ ไป เสีย แม้ เขา จะ อยู่ใน
เมือง แล้ว ต้อง ประพฤติ กิริยา อัน สมควร ใน เวลา คิก สงคราม ต้อง
ทำ ร้าย แก่ กัน ได้ แต่ ผู้ ซึ่ง ได้ ต่อ สู้ ฤๅ ช่วย ต่อ สู้ แล ราษฎร ซึ่ง ไม่ได้
เปน ทหาร อยู่ ดี ๆ จะ ทำ ร้าย ไม่ได้

๔ แต่ มี สัญญา ระหว่าง นา ๆ ประเทศ อย่าง หนึ่ง ที่ ลง ข้อ กัน
ที่ เมือง เย็น เวอร์ ซึ่ง เมือง ไทย ได้ เข้า เมื่อ ๒๕ ปี นี้ มี ข้อ สัญญา ว่า

ในระหว่าง คึก จะมี หมอ รักษา ผู้ ซึ่ง เจ็บปวด ไม่ว่าจะคน ของ ตัว
 ฤา คน ของ สัตว์ แต่ ทั้ง ๒ ฝ่าย จะไม่ ทำร้าย แก่ หมอ แต่ผู้ พยายาม

๕ เมื่อ จับ ทหาร ของ สัตว์ ได้ แล้ว เราไม่ มี อำนาจ ที่ จะ ฆ่า
 เสีย เฉย ๆ โดย ที่ เขา ไม่ ได้ หนี ฤา ไม่ ได้ ทำร้าย อะไร แต่ อาจ จะ ฆัง
 ไว้ ได้ ฤา ปลดปล่อย ให้ ทำ สัญญา ไว้ เรียก ปาโรต สัญญา ด้วย ปาก
 ก็ได้ เมื่อ ได้ มา รบ อีก แล้ว เรา มี อำนาจ ที่ จะ ทำ โทษ ซึ่ง จะ เอา
 สัตว์ มา เป็น ทาส ะเดย นั้น ไม่ มี อย่าง ธรรมเนียม แล้ว แต่ ฝ่าย โน้น
 ขอ ใ้ ด้ เหมือน จะได้

๖ แดก เปลี่ยน คน ะเดย แก่ กัน ยัง มี อยู่ สัญญา แดก เปลี่ยน
 เรียกว่า คาเตต แต่ ด้ เป็น ธรรมเนียม กัน ว่า คน ที่ แดก เปลี่ยน
 กัน หนี ไป รบ อีก ไม่ ได้

๗ เมื่อ คน ซึ่ง ไม่ ได้ เป็น ทหาร ของ รัฐบาล ไม่ ได้ รับ อนุญาต
 จาก รัฐบาล ที่ จะ รบ ไป รบ แล้ว ฝ่าย โน้น เขา มี อำนาจ ที่ จะ ทำ
 โทษ ได้ คือ เมื่อ ปี ๑๘๗๖ ฝรั่งเศส ด้ กับ เยอรมัน รบ กัน เยอรมัน
 ออก ประกาศ ว่า ผู้ ที่ ไม่ ได้ ด้ง ตัว เป็น สำคัญ จับ ตัว ได้ แล้ว จะ ฆ่า
 เสีย ให้ หมด

หมวดที่ ๑๕

ว่า ด้วย ทรัพย์ สัมบัติ ของ ข้าศึก

๑ ทรัพย์ ของ รัฐบาล ซึ่ง เกิดขึ้น ด้ นั้น สัตว์ เอา ได้ แต่ ทรัพย์ ซึ่ง
 ยัง จะ ด้อง พ้อง ร้อง (คือ หนี) เขา ไม่ ได้ แต่ ทรัพย์ ซึ่ง เกิดขึ้น ที่

ไม่ได้ จะเอาไปขายไม่ได้ แต่คำนวณหนึ่งลื้อนั้นถึงเคลื่อนที่ได้ ก็เอาไม่ได้ เว้นไว้แต่ว่าด้วยเรื่องที่ได้รบกัน

แต่หนังสือก่ก่ ก่ก่ ของก่ก่ ซึ่งอยู่ในมือเขี่ยมอันเป็นเครื่องประดับเมือง จะเปนรูปก่ก่ ตกกระตาก็ได้ เอาไม่ได้ มีตัวอย่างว่า เมื่อปี ๑๘๑๕ เมื่อฝรั่งเสดแพทพิ เขาบังคับให้คนของนี้ให้หมด ซึ่งตัวได้ไว้แต่ก่อน

๒ ทวิพิของราชฏรนั้นจะริบเอาไม่ได้ แต่ข้าศึกมีอำนาจที่จะเกณฑ์เส่มียงสัตว์พาหนะ แดช่วยทางถนนได้ ข้าศึกมีอำนาจที่จะตีราคาให้ แดให้ใบเสร็จไว้เพื่อที่จะไม่ให้ไปเกณฑ์เอาอีก ฤฯ เพื่อที่จะได้ไปขึ้นเงินเอาแก่ผู้แพ้ศึก

๓ ข้าศึกไม่มีอำนาจที่จะทำร้ายแก่ทวิพิสมบัติ เว้นไว้แต่จำเปนในการศึกนั้นแท้ แต่ที่กล่าวมานี้เป็นแต่ว่าด้วยเรื่องทวิพิสมบัติบนที่ดิน

เมื่อปี ๑๘๘๒ แอดมิราลโอบเขียนหนังสือว่า เมื่อรบกันแล้วควรจะต้องส่งเรือรบไปบอมบาด (คือยิงระดม) เมืองชายทะเลอันถึงกันมาก เพราะเหตุว่า จะทำร้ายแก่ทวิพิสมบัติของราชฏรเปล่าๆ แต่เมื่อมีศึกขึ้นจริงแล้วคงทำเปนแน่

ทวิพิสมบัติของราชฏรซึ่งอยู่ในทะเล คือ เรือเดลินค้า ต่างคนต่างริบเอาได้

ทวิพิสมบัติของคนในบังคับของนิวแคลซึ่งอยู่ในเมืองสัตว์ มี การจำเปนในการสงครามแล้วเขาเอามาใช้ได้ อำนาจอันชอบธรรมนี้เรียกว่า แองการี

หมวดที่ ๑๖

ว่า ด้วยเครื่องมือ ซึ่ง จะ รมกัน

๑ ซึ่ง จะเรียก ว่า ผู้ใด เป็นทหาร ซึ่ง จะฟันจะยิงได้นั้น คือ

(๑) ต้องได้ อำนาจ จาก รัฐบาล ของตัว

(๒) ต้อง อยู่ใน บังคับ บัญชาของนาย ซึ่ง ตั้ง ขึ้น แต่ ต้อง

แต่ง ตัวเป็น ลำคัญ

๒ ตำตราวุธ ที่ ใช้ได้นั้น คือ ตำตราวุธซึ่งไม่ทำให้คนเจ็บปวด ฤๅตายเกิน เหตุเกิน การโดยที่ ไม่มี ประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ ได้ตกลง กันที่ เมือง วิตเซย์ เมื่อปี ๑๘๖๘ ว่า เมื่อถูกปืนไม่หนัก ถึง ๑๔ บาท แล้ว จะไม่ให้ เป็น ลูก แหกได้

๓ อีก อย่าง หนึ่ง เรียก ไปรเวตเคีย คือ เรือคน ขรรคมดา ขอ รับ อนุญาตจาก รัฐบาล ของตัว จะไป จับเรือ ลักขมา แล้ว เอา เสีย เป็น สลัดดี กตยาๆ ได้ตกลง กันที่ เมือง ปาร์คี เมื่อปี ๑๘๕๖ ในระหว่าง หน้ๆ ประเทศไม่ ให้มี (เว้นไว้แต่ อเมริกา กับ สเปน) จะไม่ยอม ให้ใคร รับ อนุญาต เป็นไปรเวตเคียอีกต่อไป เพราะเหตุนี้ ในระหว่างประเทศ ซึ่งได้ตั้งชื่อ แล้ว ใครเอาเรือ ออกไป ทำโจรกรรม เขาฆ่าเสียได้ อย่าง สลัดดี เมื่อปี ๑๘๗๐ ฝรั่งเศส กับเยอรมันรบกัน เยอรมันได้ มีทหาร เรือ วอลตันเคีย ซึ่ง แต่งตัวอย่างทหาร, ฝรั่งเศส ร้อง ต่ออังกฤษ ให้ช่วย, หาว่า เยอรมัน ทำผิด สัญญา ให้มี ไปรเวตเคีย ขึ้น อังกฤษไม่ ได้ช่วย กล่าว ว่า วอลตันเคียกับไปรเวตเคียนั้นผิดกัน (ดูเหมือนว่าจะผิดกัน

ด้วย วอลตันเคย์ จับ เรือได้ แล้ว เป็น ของ รัฐบาล แด รวม อยู่ใน บังคับ
บัญชา แม่ทัพด้วย)

๔ ตาม ขรรพดา กดศึก แล้ว ยอมให้ ทำ ใน เวลา ที่ รมกัน เพื่อ ที่
จะ พ้อ เขาไชย ชนะ แต่ อย่า ให้ ถึง เป็น กดอุปาย ของ รัฐบาล แด
กดอุปาย ใน เรื่อง ชงขาว กัดี แด ชง ทาง เชน แดง กัดี อย่า ให้ หลุดออกกัน
คน สอด แนม นั้น จับ ได้ เขามี่ อำนาจ ข่า ได้ เพราะ ใช้ กดอุปาย

หมวดที่ ๑๗

ว่า ด้วย รา ทัพ

ชงขาว นั้น คือ ใช้ กัน เมื่อ เวลา จะ พุด กัน มี คน ถือ กดอง ฤ
ถือ แตร มา คน หนึ่ง ตาม ขรรพดา ๓ คน เมื่อ สัตว์ ถือ ชง ขาว มา หา เรา
จะ พุด กับ เรา แล้ว เรา ไม่ จำ เป็น ที่ จะ พุด ด้วย แต่ ไม่ ควร ทำ ร้าย แก่ เขา
เมื่อ ได้ สัญญา จะ รา ทัพ กัน ทั้ง ๒ ฝ่าย แล้ว เว้น ไว้ แต่ จะ มี ความ
เข้าใจ กัน นอกจาก นี้ รม ได้ ถึง เพียง ไต ให้ หยุ ด อยู่ แต่ เพียง นั้น แด ทัพ
ของ ฝ่าย หนึ่ง ซึ่ง อยู่ ไท จะ ทราบ ว่า มี สัญญา รา ทัพ แก่ กัน ไม่ ได้ ใน
ทัน ที่ ต้อง หยุ ด ทัพ เมื่อ เวลา ทราบ ข่า แต่ ไม่ ต้อง ถอย หลัง นาย ทหาร
คำ ๆ มี อำนาจ ที่ จะ ทำ สัญญา รา ทัพ เต็ก น้อย เพื่อ ที่ จะ ผัง ศพ เป็น คัน
แต่ เมื่อ จะ รา ทัพ ทั้งหมด แล้ว นาย ทัพ ไทใหญ่ มี อำนาจ ทำ ได้

คาเศต นั้น แปร ว่า สัญญา ใน ระหว่าง คิก ตาม ที่ ได้ กถ่าว มา แล้ว
ใน เรื่อง แดก เปตี ยน มี อีก อย่าง หนึ่ง คาเศต นั้น คือ เมื่อ จะ รม กัน แล้ว
สัญญา กะทาง ที่ จะ ส่ง หนังสือ ฤ ที่ จะ พุด กัน เพราะ เหตุ นี้ เรือ คาเศต
นั้น แปร ว่า เรือ ซึ่ง จะ ถือ หนังสือ ให้ กัน

๕

หมวดที่ ๑๘

ว่า ด้วย อย่างไร จึง จะหยุด ทัพ

เมื่อ หยุด ทัพแล้ว ตาม ธรรมดา เป็นไมตรี ใหม่ แต่ สัญญาเดิม นั้น
กลับเป็น สัญญาใหม่ เว้นไว้ แต่ จะได้ ตก ลง อย่าง อื่น

แต่ตาม ที่ได้ กล่าวแล้ว นี้ สัญญา ต้อง มี แรคไฟ รับรอง อีกชั้นหนึ่ง
แต่ ก่อน ที่ได้ แรคไฟ นั้น ต้อง นับ ว่า รา ทัพ แต่เมื่อ ทัพอยู่ ไกล จะทราบ
ข่าว ไม่ได้ทันที ต้อง รา ทัพ เมื่อ เวลา รู้ ข่าว

ส่วนที่ ๓ ว่าด้วย เรื่อง นิเวศน์ หรือ คน กลาง

หมวดที่ ๑๙

ว่า ด้วย นิเวศน์

ตาม ที่ได้ กล่าวมานี้ เมื่อ ก่อน รมกันไม่ จำเป็น ที่ จะต้องบอกให้
กัน รั แต่ ตามไมตรี ต้อง บอกให้ พวก นิเวศน์ เขา รั ว่า จะ รมกัน
กับ คน นน ๆ

นำ ที่ นิเวศน์ ไม่ ให้ ๆ ทหาร ช่วย ฝ้าย โนน ฝ้าย นี้ แด ไม่ ให้ มา ตั้ง
เกตุย กล่อม ใน อาณาเขต ของ คน เค้า คน ไป เป็น ทหาร ใน เวลา นั้น แด
บาง ที่ ไม่ ให้ ยืม เงิน กัน แต่ เมื่อ ราษฎร คน หนึ่ง คน ไต่ ให้ ยืม แด เห็น
จะ ทำ ได้

นิเวศน์ ดู เหมือน จะ ต้อง ห้าม ไม่ ให้ คน ของ ตัว ชาย เครื่อง
ดำตราว ฐ กระสุน ดินดำ แก่ ฝ้าย ไต่ ฝ้าย หนึ่ง

นิเวศน์ จะ ยอม ให้ ทหาร ฝ้าย หนึ่ง เติง ข้าม อาณาเขต ของ ตัว นั้น ไม่ ได้
แต่ เรือ รม ของ ฝ้าย หนึ่ง มี อำนาจ ที่ จะ มา อา ไค้ รม เขต
นิเวศน์ ๆ ไม่ ควร ให้ เสบียง อาหาร แด ถ่าน มาก กว่า พอ ที่ จะ เติง
ไป อ่าว อื่น แด ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ อนุญาต ให้ ตั้ง ถ่าน รม ใน อาณาเขต
เมื่อ เรือ อื่น ตาม เข้า มา จะ รม ใน ที่ ของ เรา แด เรา มี อำนาจ ห้าม
แด เมื่อ เรือ นั้น จอด อยู่ ใน อ่าว ของ เรา จะ ค่อย ตาม สั้ รั ไป เพื่อ ที่
จะ ทำ รัย เรา มี อำนาจ ที่ จะ ปลด อย ไป วัน ละ ได้ (มัก จะ เรียก
กัน ว่า ข้อ บังคับ ๒๔ ชั่วโมง)

นิเวศน์ไม่มีอำนาจที่จะอนุญาตให้เรือของราษฎรคนออกไป
ช่วยผู้รุมฝ่ายหนึ่ง

ตามธรรมเนียมเมื่อประเทศ ๒ ประเทศรบกัน พวกนิเวศน์มีอำนาจ
ที่จะค้าขายได้แก่ฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ เว้นไว้แต่สิ่งของซึ่งจะช่วยกำลัง
ในการรบ แต่ในเขตรซึ่งฝ่ายหนึ่งเขาได้ประกาศว่าจะบดอกเขต
แต่บดอกเขตนั้น จะเปนบดอกเขตแต่ด้วยปากไม่ได้ ต้อง
มีเรือแต่อำนาจสำหรับห้ามโดยจริงจัง แต่เมื่อเรือนิเวศน์จะหนีเข้า
หนีออกได้แล้ว จะเอาโทษแก่รัฐบาลไม่ได้

เรือของซึ่งต้องห้ามที่เรียกว่า คอนครแบนนั้น คือ ลำตราดู
แต่กระสุน, ดินดำ, น้ำมัน, ดินประสี, กำมถัน, แต่เครื่องสำหรับต่อเรือ
ต่างๆ แต่บางทีก็กล่าวกันว่า ถ่าน

เมื่อปี ๑๘๘๕ เมื่อฝรั่งเค็ดรบกับจีน ฝรั่งเค็ดจะหนีเข้าลำ
เปนคอนครแบน อังกฤษไม่ยอม

แต่ของบริโภคนั้นก็ดี เงินก็ดี ดิบุกก็ดี เสื้อผ้าก็ดี เมื่อขายแก่
กันสำหรับในการทัพศึกแล้ว เปนคอนครแบนทั้งนั้น

ฝ่ายหนึ่งมีอำนาจที่จะตรวจเรือนิเวศน์ว่า จะมีคอนครแบน
ๆไม่ เมื่อมีแล้วจับเอาเรือนั้นไปที่อ่าวคัวแตริบเอาของได้
แต่เรือนั้นโดยมากมักจะปล่อย

สิ่งซึ่งเขาหนีว่าเป็นคอนครแบน คือ หนังสือแต่ผู้ถือหนังสือๆ
คนใช้สอยของรัฐบาลซึ่งเปนศัตรูริบเอาได้เหมือนกัน

ได้กล่าว มาแล้ว ว่า ทรพีย์ สัมบัติ ของ ราษฎร ซึ่ง อยู่ใน เรือเดิน
 ทดแล้ว ริม เขาได้ ก็ เมื่อ เกี่ยว ดอง กับ นิเวศน์ อย่างใด อย่าง หนึ่ง
 แล้ว จะริม เขาได้ เพียงใด

(๑) วิธีโบราณ ของ ๆ ซ้ำค้ำ แล้ว ริมได้ ของ ๆ นิเวศน์ ริม
 ไม่ได้ เพราะเหตุ หนึ่ง ริมเขา เรือ คั้น สิ้น ค้ำ ฤๅ ริมเขา สิ้น ค้ำคั้นเรือ
 เสียได้

(๒) วิธีฝรั่ง แต่เดิม แม้ว่า เรือ ฤๅ สิ้น ค้ำ สิ่งหนึ่ง สิ่งใด
 ของ สัตว์ แล้ว ริมเขาได้ทั้งหมด

(๓) วิธี ฮอลันดา ถ้า แม้ เรือ นั้น เป็นของ สัตว์ แล้วเขาได้
 ทั้งหมด ถ้าเป็น เรือ ของ นิเวศน์ ถึงมาครว่า ของ จะ เป็นของ สัตว์ ก็ได้
 ริมเขาไม่ได้ (วิธีนี้ นับว่า เรือ สิ้นค้ำ เป็นอาณานิคมของ ชง)

(๔) วิธี ใหม่ ซึ่ง ได้ ตก ลง กัน ที่ เมือง ปาร์ต เมื่อ ปี ๑๘๕๖ เรือ
 ของ นิเวศน์ แล้ว ริมเขา เรือ ฤๅ ของ ไม่ได้ เว้นไว้ แต่ของ ซึ่ง ต้อง ห้าม
 แต่เมื่อ เรือ นั้น เป็น ของ สัตว์ แล้ว จะ ริมเขา สิ้นค้ำ ของ นิเวศน์ ที่ อยู่
 ในเรือ นั้น ไม่ได้

ตาม ขรรพดา เขามักจะ ตั้ง ค้าด พิเศษ ค้าดหนึ่ง สำหรับ ผู้ซึ่ง ได้
 จับ เรือ แล สิ้นค้ำได้ ให้ มา โฆษณา ให้ รู้ จะ ได้ ได้ สอน ว่า สิ่งใด เป็น
 ของ ซ้ำค้ำ ซึ่ง ควร ริมได้ สิ่งใด เป็นของ ซ้ำค้ำ ซึ่ง ริมไม่ได้ เรียกว่า
 ไปรด์ชอด คือ ค้าด รวงวัด (มีวิธี หาดาย อย่าง ยังไม่ ตก ลง กัน ทั่วไป)